

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра адвокатури
Національна асоціація адвокатів України
Рада адвокатів Харківської області
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра процесуального права
Німецько-українське об'єднання юристів

АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Матеріали
II Міжнародної науково-практичної конференції**

(м. Харків, 17 грудня 2020 року)

Харків
«Право»
2020

Редакційна колегія:

завідувач кафедри адвокатури, професор *Т. Б. Вільчик* (голова);
доцент *О. М. Овчаренко*; доцент *О. О. Шандула*;
асистент *Я. О. Ковальова*; асистент *Ю. О. Рємєскова*

Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку :
A43 матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 груд. 2020 р.) /
[редкол.: Т. Б. Вільчик (голова) та ін.]. – Харків : Право, 2020. – 490 с.

ISBN 978-966-998-125-7

До збірника ввійшли матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку», яка відбулася 17 грудня 2020 року в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого за участю відомих вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків. Тематика конференції охоплює різні аспекти організації і діяльності адвокатури і судової влади – від питань історії адвокатури, юридичної освіти майбутніх адвокатів до проблем застосування норм кримінального законодавства України, аналізу практики Європейського суду з прав людини.

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалу, що подано в рукописах.

Для науковців, практичних працівників, аспірантів та студентів.

УДК 347.97/99(042.5)

- © Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020
- © Національна асоціація адвокатів України, 2020
- © Рада адвокатів Харківської області, 2020
- © Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020
- © Німецько-українське об'єднання юристів, 2020
- © Оформлення. Видавництво «Право», 2020

ISBN 978-966-998-125-7

Смирнова – Бартенєва В. В.	
РОЛЬ ПРОКУРОРА У СУДОВОМУ РОЗГЛЯДІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ МЕДИЧНОГО ХАРАКТЕРУ	175
Стефанчук М. М.	
РЕФОРМА СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ: КАДРОВИЙ АСПЕКТ	177
Трофімова Л. В.	
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ	181

IV. ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ АДВОКАТУРИ З СУДОВИМИ ТА ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

Брага Д. А.	
ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ СУДДІВ ТА АДВОКАТІВ	184
Ключник А. Н., Космина Н. Н.	
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ И АДВОКАТУРЫ.....	187
Мухатаєва Я. І.	
ОСОБЛИВА РОЛЬ АДВОКАТІВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПРАВОСУДДЯ.....	190
Щербанюк О. В.	
АДВОКАТ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ СУДОЧИНСТВІ	193

V. МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА АДВОКАТІВ

Заборовський В. В.	
ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ «ГОНОРАРУ УСПІХУ».....	195
Кунін С. В.	
ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРИ НАДАННІ ЮРИДИЧНИХ ПОСЛУГ В США	198
Moskalenko N. I.	
LEGAL SERVICES AND EXPERIENCE OF GREAT BRITAIN.....	200
Павленко Є. Є.	
ПРАВОВИЙ СТАТУС СТАЖИСТА І ПОМІЧНИКА АДВОКАТА В АВСТРІЇ ТА ПОЛЬЩІ	202

ПЕРШІ КРОКИ У НАУЦІ

1. РОЗВИТОК ДОКТРИНИ ТА ПРАКТИКИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ У СВІТОВОМУ ПРОСТОРІ

Альонішко С. І.	
АДВОКАТУРА ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО	205

Щербанюк О. В.,
завідувач кафедри процесуального права,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича,
доктор юридичних наук, доцент

АДВОКАТ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Інститут правової допомоги адвоката є важливим для кожного громадянина, адже закріпивши право будь-якої фізичної особи на правову допомогу, конституційний припис «кожен є вільним у виборі захисника своїх прав» за своїм змістом є загальним і стосується всіх фізичних осіб, яким гарантується право вільного вибору захисника з метою захисту своїх прав та законних інтересів, що виникають з цивільних, кримінальних, трудових, сімейних, адміністративних та інших правовідносин.

Важливість та особлива соціальна значимість права на правову допомогу полягає ще й у тому, що воно виступає своєрідним посередником у реалізації особою інших прав. У деяких випадках особі важко повноцінно реалізувати гарантовані Конституцією права, не скориставшись при цьому правом на правову допомогу, оскільки процесуальне законодавство України має досить формалізований характер.

Вчені зазначають, що право на кваліфіковану правову допомогу застосовується у двох значеннях: як об'єктивне та суб'єктивне право. У першому значенні – це міжгалузевий правовий інститут, який складається із поєднання загальних принципів права. У суб'єктивному значенні право на кваліфіковану юридичну допомогу більшістю авторів визначається через «більш широке поняття» – можливість отримати юридичну допомогу.

Слід звернути увагу на той факт, що Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Закон України «Про безоплатну правову допомогу» не оперують терміном «професійна правнича допомога», замість нього використовуючи термін «правова допомога». Відповідно до ст. 59 Конституції України: «Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав»[1]. Таким чином, держава гарантує, що допомога буде надана адвокатом, який матиме необхідний рівень професійної підготовки, буде пов'язаний правилами професійної етики, законодавчими вимогами доступу до професії та нестиме відповідальність за неналежне виконання ним свого професійного обов'язку».

Така термінологічна заміна визначена стандартами української мови, які розкривають, що прикметник, який застосовується для позначення

відповідного виду допомоги походить від іменника, який позначає професію особи, яка таку допомогу надає. Іменником для позначення особи, що надає послуги у сфері права, є слово «правник». Таким чином, саме особи, які належать до правничої професії, надають професійну правничу допомогу. До того ж, терміни правничий – правовий – правний – юридичний є родовидовими синонімами. Для забезпечення понятійної визначеності цієї дипломної роботи й відповідності тексту законодавчій термінології, замість «юридична допомога» необхідно використовувати словосполучення «професійна правнича допомога».

Ще на початку ХІХ століття були проаналізовані потреби, пов'язані з представництвом інтересів особи в суді, через два аспекти – через необхідність для неї так званого правозаступництва (юридичної допомоги від особи, яка знає закони та має досвід у веденні справ у суді) і через необхідність забезпечити вчинення процесуальних дій у суді в разі, коли особа з тих чи інших підстав не може з'явитися до суду. Перша з потреб нейтралізує ті небезпеки, які викликані незнанням особою законів, інша – викликана існуванням тих незручностей, які полягають у зв'язку з необхідністю явки до суду. Таку двоєдину суб'єктивну (з точки зору довірителя) мету доречно адаптувати і до представництва прав і інтересів у конституційному судочинстві. Однак, специфіка конституційної юрисдикції полягає в тому, що у разі визнання акта, застосованого до конкретної особи (довірителя), неконституційним, такий акт втрачає силу по відношенню не тільки до довірителя, а й до будь-якої особи, яка раніше, до визнання акта неконституційним, потенційно підпадала під його дію. Це свідчить про публічний характер рішення Конституційного Суду України.

Тому професійне представництво у конституційному судовому процесі має й об'єктивну мету – реалізуючи належним чином повноваження у інтересах довірителя, забезпечити дотримання прав та інтересів усіх осіб, до яких може бути застосований акт, що суперечить Конституції України. Саме адвокат, як особа, яка має вищу юридичну освіту за рівнем «магістр», стаж роботи за фахом, склала кваліфікаційний іспит, тобто пройшла всі етапи відбору до адвокатури і довела, що варта займати статус адвоката, здатна здійснювати адвокатську діяльність належно та якісно, в іншому випадку – існує ризик притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, зокрема, у частині порушення ним присяги.

Джерела:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D180/conv#n4363>

Наукове видання

АДВОКАТУРА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Матеріали

II Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Харків, 17 грудня 2020 року)

Видається в авторській редакції

Комп'ютерна верстка *О. І. Сенько*

Підписано до друку з оригінал-макета 17.12.2020.
Формат 60×90 ¹/₁₆. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Обл.-вид. арк. 27,9. Ум. друк. арк. 30,6. Вид. № 2664.
Тираж 200 прим.

Видавництво «Право» Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
вул. Чернишевська, 80а, Харків, 61002, Україна
Тел./факс (057) 716-45-53
Сайт: www.pravo-izdat.com.ua
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011 р.

Виготовлено у друкарні ТОВ «ПРОМАРТ»
Тел. (057) 717-25-44